

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomtatásban Kézdi-Vasarhelytől, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előzetések, hirdetések, nyilvántartási cikkek stb. i. tézendők.

Nyilvántartási cikkek soronként 10 kr-ért közölhetők.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár. Hivatalos hirdetések külön árszabály szerint számítottak. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld“ című politikai, közgazdasági társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld“ kiadóhivatala.

Lukács Béla és a székelység.

Maros-Vásárhely első kerületének küldöttsége vasárnap tisztelettel Lukács Béla kereskedelmi miniszternél, hogy ismét felajánlja neki a képviselői mandátumot. Ez alkalommal úgy a küldöttség szóinkok, mint a miniszter különösen hangsúlyozták a Székelyföld érdekeit. Az első a miniszter pártfogását kérte és a miniszter meg is ígérte azt teljes mértékben.

Igen helyesen hangsúlyozta a kereskedelmi miniszter, hogy a székelység bajainak orvoslása és érdekeinek támogatása, közgazdasági viszonyainak megjavítása és előbbre vitelére nem partikuláris, nem egy szűk vidékre szorítkozó helyi érdek, hanem nemzeti és országos érdek is. Nem csak azért országos a székelység érdeke, mert ez a munkás, életrevaló, szapora faj az erdélyi részek nemzeti-ségi viszonyai közt hivatva van számot tevő

szerepet játszani az által, hogy szaporodása idővel szorítsa az oláhokat, hanem főleg azért is, hogy a magyar ipar fejlesztésében közreműködjenek.

A magyar ipar fejlesztéséről, megteremtéséről irnak, beszélnek nálunk már egy félszázad óta és csodálatos módon mindig figyelmen kívül hagyták az ország ama részeit, melyek predesztinálva vannak arra, hogy az ipar nyújtson a lakosságnak kenyeret, hanem erőnek erejével a fővárosban akarták központosítani az ipart. Azt pedig a kevésbé jártas is tudhatja, hogy a tőkén és szakértelmén kívül az első feltétel az olcsó munka- és hajtó erő; ez pedig a megélhetési viszonyok jelenlegi drágasága mellett éppen nem olcsó. Van azonban az országnak két nagy vidéke, a hol ezek a feltételek bőven megvannak: ez Felső-Magyarország és Erdély. Felső-Magyarországon sűrű a néperség, a föld nem bírja táplálni a lakosságot, tehát a kényszerűség is arra viszi, hogy vagy napszámmal, vagy iparos-foglalkozással keresse az ember kenyerét. Ugyanez áll az erdélyi részekre is. És mivel az ország nem nyújt módot e vidékek lakosainak a megélhetésre, kivándorolnak, a felső vidékiek Amerikába, a székelyek pedig Oláhországba.

Az első, a ki ezt felismerte, Baross Gábor volt, a ki helyes érzéssel és erős akarattal csinált a felvidékeknek egy nagy posztógyárát, a Székelyföldön pedig kezdte alapját megvetni az iparos-fejlődésnek. Most, hogy a vasminiszter meghalt, utódjára háramlik a feladat, hogy folytassa e művet és vezesse célra. Két nagy dolgot fog ezáltal elérni: megtartja az országnak a magyarság egy jó részét és teremt magyar ipart. A székelységnek a felvidéki tótok fölött magyarságuk mellett még megvan az az előnyük is, hogy élelmes, gyors eszű faj, a mely ha egyszer

beleköstolt az új életbe, rövid időn sokra fogja vinni.

A kérdés csak az, hogy meglesz-e a helyes érzék arra, hogy mely iparágakat kell meghonosítani, mert természetesen, hogy bizonyos vidékeken csak bizonyos iparágakat lehet teremteni és igen sok függ attól, hogy ezt eltalálják. A kiknek feladata lesz ez ügyben eljárni, azoknak kötelessége lesz erre ügyelni és gondos szemmel és értelemmel megvizsgálai a viszonyokat.

Ha Lukács Béla, ki ismerheti a Székelyföld viszonyait, felkarolja a székelység ügyét, — és beszéde után ezt joggal el is várjuk tőle — nagy érdemeket fog magának szerezni úgy a magyarság, mint a magyar ipar körül.

Kegydij Baross Gábor családjának. A király a miniszterium felterjesztése alapján történt elhatározásával — mint a B. H. értesül — Baross Gábor hátrahagyott családjának kegdydíjat engedélyezett, a mely megkészszeríti az elhunyt miniszter özvegyének törvény szerint járó nyugdíj összegét. A miniszterium szóban forgó felterjesztése s annak értelmében a királyi elhatározás még a kereskedelmi tárca betöltése előtt történt. Az engedélyezett kegdydíjról az ezen évre vonatkozó állami zárszámadások kapcsán fog az állami számvevőszék az országgyűlésnek jelentést tenni.

A hadsereg köréből. A közös hadügyminiszterium rendeletet bocsátott ki, mely szerint azok az egyéves önkéntesek, kik tényleges szolgálatukat a kezelő vagy az élelmezési csapatnál akarják teljesíteni, nem léptethetnek elő címzetes altisztekké és azok az önkéntesek, kik a tartalékos tiszti vizsgát előreláthatólag sikerrel fogják kiállani, kinevezendők címzetes szakaszvezetőkké.

A „Székelyföld“ tárczája.

A szerelem áldozatai.

(Népies elbeszélés.)

Irta Barthalis János.

VI. A „pusztai csalogány“.

(Folytatás.)

A háboru bacillusai is elpusztultak régre. Béke, keserves béke ült az ország mellén. Olyan béke, a mely egymaga is fölér három gyilkos háborúval. Az ország talpig gyászba volt öltözve.

Hejh! nem szívesen emlékszünk erre.

A betyárcsapat is ott hagyta a csatatér. Semmi keresetük sem volt már ott. A karikásoknak vasasokat rémitgető hangja elhalt már. A vitéz fiuknak egy része hazament becsületes embernek. A másik rész tovább betyárkodott. A harmadik rész pedig már elköltözött volt abba az idegen hazába, hol sem bitófa nem várja a szegénylegényt, sem pedig nincs gondja a mindennapi kenyérre.

A „pusztai csalogány“nak nyoma veszett örökre. Senki sem tudott hirt hozni róla. Pajtásait szétszórta a sors szele; ezek hát sem mellette,

sem ellene nem tanuskodhattak. Őket sem ismerte személyesen senki.

Czirok Bandi is egy szép napon hazakerült falujába.

Senkinek sem mondta meg, hogy hol járt olyan tengernyi sok idő alatt; hiába kérdezték.

Az a keserű mosoly, mely néha-néha megjelent ajkain, csak azt árulta el, hogy a legény szenved, hogy valami titkos fereg rágódik szívében.

A fiu hervadt.

Voltak olyanok, kik határozottan állították, hogy Bandi betyár volt s most azért olyan szótalan és szomorú, mert egy véres gyilkosság terheli lelkét.

Mások meg azt beszélték, hogy nem volt ő betyár, csak fogadásból került az emberek. Fogadásból, melyet Csányi Borcsának tett. Különben ő volt a „pusztai csalogány“, de vér nem száradt kezeire.

Szóval: sokat beszéltek a Bandi multjáról, de az igazat még csak nem is sejtették. Borcsa jól elrendezte volt azt.

Mi a kedves olvasóra bizzuk, hogy melyik állítást fogadja el.

Azonban andalító furulyaszót hallottak a falusiak esténként felzokogni a Tisza partjáról. Az esti szellő, mely a szőke folyam fölől fujdogált, a „pusztai csalogány“ bus, nyögdelő nótáit

hozta suhanó szárnyain a félálomban ringatózó faluba...

Czirok Bandi pedig egyre busabb, egyre halványabb lett.

VII. A szalócs szerelme.

Egy pár héttel az után, hogy Bandi eltávozott falujából, újabb meglepetés várt a kis község lakóira.

Négy terhes szekér döcögött végig az Alpestorezán, mely a Geresó Márton portájával áellenben levő Hegyi-féle telek zöldre festett kapuján kanyarodott be.

Már pedig a faluban egy idegen szekér járása is eseményszámba ment; hát aztán hogy az Istentért ne volna feltűnő négy, gazdagon megrakott pakkos szekér, melynek mély vágásu nyoma azt árulta el, hogy nem üres szalma van ám arra — a vendégládtól is ölnyi magasságban felnyúló tetejéig — bekacsátálva!

A katesztendő gyerektől a nyolczvanéves agógokig fel minden épkézláb ember ki is szaladt az Alpestore csodálatni. Még a Tariék kukája is ott sikkongott a szekerek körül, a miért aztán valamelyik kocsis ráhuzott egyet az ostora boldogabb felével, hogy még jobban visítson. A kuka torzképeket vágva kotródott tovább. Az asszonyok pedig váltig azon tanakodtak, hogy mi lehet a

A székely vasutak.

A székely vasutakról egy érdekes cikk jelent meg a „P. H.” legutóbbi számában Borszék Soma tollából. A cikkből közöljük a következő részletet:

Közép-Európának Konstantinápoly és Persia felé irányult világkereskedelmi útjába esik a Székelyföld; különösen ennek Moldva felé fekvő része közelebb esvén a Fekete tengerhez, mint a magyar állam határterületének bármelyik más része, ennél fogva a magyar államvasutakat Szász Régentől a Maros völgyén föl, a Székelyföldre át kell a Fekete-tenger felé kiegészítőleg kiépíteni.

Ezen világkereskedelmi út megnyitása által Közép-Európa közgazdasági érdekei, a magyar állam érdekeivel összhangzásban, kielégítést nyernek; s egyúttal a székelységnek elszigetelten álló helyi érdekei a magyar államra nézve előnyösen érvényesíthetők volnának.

A magyar állam érdekeivel azonos székely nemzeti érdekek eddigi elhanyagolása már eléggé megboszlulta magát. A magyar államnak keleti részében lévő és a székely nép által lakott magyar határnak ismert közelségét a Feketetengerhez a magyar kormány maga idejében kizsákmányolni elmulasztotta; a magára hagyott székely birtokosság pedig, a vasutak hiánya miatt, a közelség révén önként kínálkozó nemzetgazdasági előnyöket a természeti kincsek értékesítésére fölhasználni képtelen volt.

Nálunknál ügyesebb népek, hamarabb ismervén föl a helyzetet, Párisból Konstantinápolyig, Budapesten, szerb és bolgár területen keresztül már megteremtették az I-ső világkereskedelmi utvonalt forgalmát.

A magyar kormány is ezen vasutvonallal párhuzamosan, a Vaskapu szabaddá tételével és a víziutoltságának fölhasználásával lehetővé fogja tenni, hogy Budapestről a Dunán a Feketetengerig és Konstantinápolyig a II-ik világkereskedelmi utvonalt forgalma életet nyerjen.

Azonban dacára annak, hogy kelet felé már ezen két utvonalt létezik, talán nem késünk el azzal, hogy a legközelebről annyit hangoztatott székely vasutak kiépítésével Budapestről Konstantinápolyig a Fekete-tengeren át a III-ik világkereskedelmi utvonalt is létrehozzuk.

Ezen irányban a magyar államnak volna kötelessége a székely vasutat kiépíteni még akkor is, ha erre magántőke is megnyerhető volna; mert a világkereskedelmi forgalom mindig a legrövidebb utvonalt keresi fel, s miután a Feketetenger például Kézdi-Vásárhely-Bereczk felé oly közel esik a magyar határhoz, mint máshol sehol sem: ezen

közelséget nemzetgazdasági érdekeink előmozdítása céljából előnyösen felhasználni kötelességünk.

A székely vasutaknak ilyen irányban kiépítése azért felel meg az indokolt szükségérzetnek, mert például Berlinből, Budapestről, Szász-Régen át, a Maros völgyén, fel Ditró, Csikszereda, Büdös, Torja, Kézdi-Vásárhely, Bereczk, Braila, Galacszulina felé sokkal hamarabb lehet Konstantinápolyba eljutni, mint akár a Dunán, akár a szerb és bolgár vasutakon.

A helyi érdekű székelyföldi hírlapok eléggé szorgalmazták a közújhajtásnak megfelelő székely vasutak kiépítésének szükségét, de sajnos, hogy oly irányban, melyben azok magukat kifizetni nem fogják. A vicinális vasutak csak akkor válnak jövedelmezővé, ha valamelyik nagyobb kereskedelmi vonallal kapcsolatban, nemcsak a helyi érdeket szolgálják, hanem egyúttal a jobb jövő irányzatának is megfelelnek.

Ilyen irányzatnak nem felel meg az eddig tervezett vicinális jellegű vasutak közül egyik sem; ugyanis az I-ső és II-ik terv szerint a székely vasut, akár Maros-Vásárhelytől Parajdon át, akár Szász-Régentől Görgényen vagy a Maros mentén fel, Ditróig vezetne, innen Gyergyó-Szentmiklóson át már Tölgyesen vagy Békásban befejezést nyerne; itt lépne át a magyar határt és Piutranál csatlakoznék a román vasutakhoz, melyek Jasszi, Odessza felé Oroszországba, vagy Piatrától Galacszulina felé Konstantinápolyba vezetnének; ezen terv szerint tehát a magyar határ egész hosszában, román területen nyitna nekünk egy új világkereskedelmi utat; miután azonban még nagyon távol állunk attól, hogy Oroszországgal előnyös kereskedelmi szerződést köthessünk, de másfelől az sem áll érdekünkben, hogy a székely vasut a román érdekeket szolgálja s általunk erősölvén, elkezdje egy új világkereskedelmi vasut Konstantinápoly felé: kétséget nem szenved, hogy ezen két székely vasut a szomszéd államnak nagyobb szolgálatot tenne, mint nekünk; holott nekünk magyar államterületen van szükségünk egy, a székelyföldet termékenyítő világkereskedelmi vasutra Konstantinápolyig, mely a székelyföld egész hosszában a magyar határon és magyar államterületen haladjon azon pontig, a hol legközelebb vagyunk a Feketetengerhez; mert csak így szabadulhatunk a román területen Jasszitól a Feketetengerig párhuzamosan haladó, de reánk nézve idegen érdekeket szolgáló román vasutak befolyása alól.

Igazságügyi reformok.

A P. L. folytatólag ismertetve az igazságügy-miniszterium reformmunkásságát, úgy találja, hogy e széles, az igazságügy minden ágazatát felfogó tevékenység körében a büntetőjogi reformok foglalják el az első helyet.

Ezekben úgy maga a törvényhozási anyag, mint a kodifikatori szempontok a legnagyobb óvatosságot teszik szükségessé s azért az igazságügyminisztert csak dicséret illeti, hogy lassan járva akar tovább érni. Ennek a fontolva haladásnak köszönhető az a siker is, melyet a képviselőházban már benyújtott büntető-novella elért, midőn úgy a napi, mint a szakbeli sajtó egyhangú helyeslésével találkozott.

A miniszterium még e novellát megelőzőleg foglalkozott a büntető perjog kidolgozásával. Köztudomású, hogy erről Fabiny már kész törvényjavaslatot terjesztett volt be, Szilágyi azonban visszavonta azt s azóta az új javaslaton az ő közvetlen vezetése alatt folyt a munka, még pedig oly sikeresen, hogy az ősszel be lesz fejezve a javaslat végleges szövegezése, mikor is a tél folyamán egy ankét revízióján keresztülmenvén, az igazságügyminiszternek módjában lesz a jövő esztendő elején, méltó megokolással együtt, a törvényhozás elé terjeszteni. A miniszter által e részben ismételtett tett nyilatkozatokból a P. L. azt olvassa ki, hogy a perjog e része is, valamennyi instanczián keresztül, a szóbeliség és közvetlenség elvére fog alapulni. Nehézséget különösen két momentum okoz: az egyik, hogy bevonassék-e s ha igen, mily mértékben, laikus elem a büntetőügyek eldöntésében; a másik a jogorvoslatok szabályozása. E részben mi lesz a megállapodás, a P. L. nem tudja; sejtí azonban, hogy e legfontosabb két kérdés miként való eldöntéséről azért nem került eddig semmi a nyilvánosság elé, mert véglegesen még egyáltalán nincsenek eldöntve.

Nem elég azonban a büntetőjog anyagi és alakai részét jól megismerálni, gondoskodni kell a büntetések helyes végrehajtásáról is, nevezetesen a büntető-törvényben megszabott külön nemű szabadságvesztés-büntetéseknek megfelelő elegendő s egészségi szempontból is helytálló letartóztatási intézetéről. E végből a miniszter már ez év május havában a képviselőházhoz törvényjavaslatot be, mely különös gondot fordít a javító-intézetekre is.

Egy másik nagy baja igazságszolgáltatásunknak, hogy a bíróságok nem rendelkeznek elegendő és kellő helyiségekkel és berendezéssel. Eppen azért a miniszteriumban most dolgoznak egy ja-

szekereken s mi célból keresték fel azok az ö igénytelen falujokat stb., míg végre aztán valaki megmagyarázza nekik a talányt:

— Kereskedő költözik be a Hegyi Mihály uram alsó házába. Igazi boltos ám! Szakasztatott olyan, mint a szegediek akármelyike; árul mindent, mit a városokban kapni lehet. Még trafikdohányt is!

— Aztán meg pálinkát, eme jóféle törkölyt is kaphatni a speocerájában — toldotta hozzá egy újonan jött rezessorru nénemasszony, mely szóra jelentősegteljesen nézett össze néhány némbér. — Legalább nem kell Szegedre, vagy a szomszéd Vásárhelyre szaladni érte, ha orvosság képpen szükség lesz rá a háznál.

Az asszonysereg helybenhagyta, hogy: biz az jó lesz!

Görény Ambrus volt a neve a beköltöző szatócsnak.

— Hejh! — jegyezte meg gyakran Sperlág uram — nem volt ám azelőtt aunnyi korhely ember a faluban, míg azt a Görény Ambrust hozzánk nem hozta az ördög az ö pálinkás butikjával. Addig el birtunk lenni a tiszta szűzanyasörrel, meg a jó homoki borral, melytől az igaz, hogy tótágast állt zsebedben a kaczor, de több jómódu ember is volt ám nálunk. Sok tehetős embert láttam tönkre jutni, megsemmisülni a husz év alatt, míg Görény minálunk pusztított. Magam is annak köszönhettem, hogy be nem húzott, mivel valamint most nincsen semmim, akként nem vala akkor is semmim, mivelhogy: az tudósok mind szegények.

Csak az eszem, meg a karom volt számbavehető birtokom. Ezekre pedig az átkozott Görény (de jól tette!) nem hitelezett semmit. Ugy ám!

Hogy milyen hasznára volt a falusiaknak Görény szatócs, azt már fennebb hallottuk említettetni.

Különbön csendes ember volt a jámbor. Nem perelt ő senkivel s mégis mindig megkapta a maga pénzét. Hogy aztán a krétája triplán fogott, az meg nem tartozik ide. Tudta a módját, hogy mikor kell használni, s így, ha követelésének csak felét kapta is meg, mégis nyereségben volt. A falusiak nem is értették az ö számolásait. Megbízta benne.

Nem is olyan huzamos ideig volt még a faluban, midőn híre járt, hogy bekapós lett a Csányi Borcsának s a leány sem idegenkedik ám a nyalka boltostól, mit anyja is örömmel vesz tudomásul, s nem sok kell már hozzá, hogy Ambrus uram bekösse a Borcsa fejét.

A hír előbb lassu volt, majd hangosabban zuhogott, végre már a játszó gyerekek is tudták s egymásnak kiabálták át a titkot.

Hanem ez még hagyján volt. De olyan hírek is kezdettek lábra kapni, melyek nagyon kétes színben tüntették fel a Borcsa erkölcsi értékét.

Végre kilyukadt a szeg a zsákból.

Csányi Borcsa, az addig színeskedő, kényes és álszenteskedő dáma, kiből erővel kiasszonyt akartak faragni szülői, áldott állapotba jutott.

Ez az esemény mennyköcsapásként hatott szülőire is.

Görény uram örvendezett magában, mint azt minden jóérszű apa tenné. Az öreg Csányiék restelték a dolgot, Borcsa pedig boszorkodott. Görénynek még csak eszébe sem jutott, hogy mi volna most a kötelessége.

És a falu nevette a kriminális állapotokat.

Egy hamarosan nyélbe ütendő esküvővel meg minden jóvá lett volna téve, de a szatócs nem állhatott kötélnek, mert nála csupán csak egy iczipiczi kis baj fugett. Pedig ugyancsak nógatták az esküvőre.

Görény uram Izraelnek Istenét imádta, s míg ezen a dolgon nem segít, hát páts a lakodalomnak.

Borcsa anyja még csak most jött igazán dühbe. A leányzó meg mostantól fogva kezdett pirulni az emberek előtt. A falusiak pedig még csak akkor nevettek harsogókat, a midőn a szorongatott izraelita kivakantotta, hogy ő nem az, a kinek nézik, hanem az, a minek nem nézték volna.

Eppen ebben az időben került haza Czirok Bandi. És csodálatos, hogy bár nem beszélt senkivel, mégis híven volt értesülve mindenről, a mi csak történt a faluban.

És a miket tudott, azok miatt lett olyan kísérteties színű az orozája.

(Folytatása következik.)

vaslaton, mely már a legközelebbi bud gettel terjesztetné az országgyűlés elé s mely szerint mód nyílik e bajon is segíteni, a kincstár újabb megterhelése nélkül, a miniszternek e végből rendelkezésére bocsátott évi 300.000 forint tökéltése után.

Kiterjeszti gondoskodását a miniszter továbbá a napidíjasokra is, mint a kiknek csekély száma és rosszul fizetett volta a segédhivatali restaneciának legfőbb oka s e czélból hitelemelést fog kérni a törvényhozástól. Mindezek felül az igazságügyminiszter új fegyelmi törvényt is készített s a javaslatot, véleményadás végett, megküldte a felső bíróságok elnökeinek. A beérkezett vélemények alapján most van folyamatban a végzővegezés s az ősszel ez a törvényjavaslat is a törvényhozás elé kerül. A javaslatban a miniszter igyekezett figyelembe venni a hivatali elődjének munkálata ellen emelt kifogásokat; a fegyelmi uton való áthelyezés fentartásáról azonban nem mondhatott le, a miben különben nincs is semmi veszedelem, minthogy az esetleges áthelyezést nem a miniszter, hanem a bírói fórum mondja ki.

Végül az ügyvédi rendtartás novellája is elkészült s a napokban fog szétküldetni, véleményadás végett, az ügyvédi kamaráknak.

„Óhajandó, — végzi a P. L. — hogy e javaslatokat a tényezők a czélszerűség objektív szempontjából ítéljék meg.“

A gyulafalva-karalyosi iparvasut műtanrendőri bejárása.

Gyulafalvától a Karalyosig és Hosszuhavásig épített iparvasut első szakaszának, tíz kilométernyi hosszúságú vonalnak műtanrendőri bejárását augusztus 1-én végezte a kiküldött bizottság Dobieczy Sándor m. kir. vasuti és hajózási főfelügyelő vezetése alatt.

Ez alkalomból Kovásznán időző fürdővendégek csatlakozásával egy Brassóból jött társaság is kirándulást rendezett Gyulafalvára.

Az új mozdony nemzeti színű zászlócskától tarkított s lombfűzék és virágcsokrok közül sustorgott a gőz a csapokból, ventilekből és a gőzsípból. A bejárásra külön díszkocsivá változott egy deszkaszállító vagon; boltozatos deszkafödélét nemzetiszínű szövetből készült girlandok, rozettek díszítették, az oszlopok és hácsók fenyőgalyakkal s lilopodiumtekercsekkel voltak ékesre fonva, ácsavargatva. Kendőlobogtatás, éljenzések között indult el az első vonat Karalyos bérce felé.

A Baszkafolyó mentén haladva, a műtárgyaknál, utátjáróknál s a folyót két izben áthidaló, negyven méter nyílású hidaknál megállót tartott a tervekkel felfegyverzett bizottság s alapos szemle alá vette a létesítményeket. A vasut általában igen sok szép, helyenként megörökítésre méltóan bájos havasi szűk völgyön vezet végig, melynek helyenként kitáguló öblözetibe vizhajtott apróbb fűrészek harsogtatják a vágólemezt. A szűkebb szakaszokon a hegység oldalába vág az út s meredek oldalleitől czölöpfalak, kőrákások támasztják. A hol pedig a zugó folyó partját közvetlen szeli a töltés: ott ketrecbe rakott fenyőtörzsek, kőhányással kombinálva, szolgálnak a földtömegek alapjául.

Közben egy nagyobb szabású vízi fűrésztelepe is van Unger és társai cégének s ezen alul ugyanazon cégnek egészen új gőzfűrésze, mely a gyulafalvihoz hasonlóan szintén villamvilágítással is fel van szerelve. Az új vonal 11 kilométernyi hosszú.

De ezzel még nem kész a baszkamenti vasut. A műtanrendőri bejárást követőleg a bizottság a Romániáig folytatandó további vonalat közigazgatásilag már gyalog járta be a Hosszuhavásig, melynek tövében levő barakkokban elsőtételve, tanyát vert s a tömörked bundából, takaróból, lombos csergéből rögtönzött tábort fekvő helyeket.

A vonal Románia balparti határáig 23 kilométernyi lesz Gyulafalvától.

A térrét-gyulafalvi vonalat a meredek síklóval együtt hozzávéve: közel 40 kilométer.

A brassó háromszéki vasut Kovászna állomásától a Térrétig építés alatt levő helyi érdekű vasutnak hat kilométerével együtt a fennbbi állomástól 46 kilométernyi vasut fog tehát a hegység között végighúzódni.

Az iparvasutak nem személyszállításra berendezvék, de sokfelől nyilvánul érdek az azt kívánják, hogy ezen vasut szabad vasut legyen, helyi érdekű jellegű, tehát személyt is szállíthasson. Ennek adott kifejezést Dobieczy főfelügyelő,

valamint Tompa Miklós alispán, Ujjvárossy József közig. bizottsági tag és Hollaky Attila főszolgabíró s a műszaki bizottsági tagok, és javasolni is fogják, hogy a vasut — kivéve a síklót, mely biztonsági berendezés híján erre nem alkalmas — helyi érdekűvé tétessék s a vállalat azt személyszállító üzletre rendezze be. Ez által a különben sem ellenőrizhető kizártság megszűnik s úgy Erdélynek, valamint a Székelyföldnek csak előnyére válik, ha minél többen ismerik meg ezeket a gyönyörű vidékeket, ha minél többen jönnek el az Alföld síkjáról, gyönyörködni a Kárpátvidék páratlan szépségeiben és megszeretni — ha lehetséges ez — még jobban ezt a földet, a mi édes hazánkat.

Hogy Kovásznának, mint fürdőhelynek, mennyi előnye származik ebből: arról fölösleges disszertálnunk. (Sz. N.)

Kirándulás.

M e g h í v ő

az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület háromszékvármegyei osztálya által 1892. évi augusztus hó 17. és 18-án Málnás, Bükszád, Tusnád, Szent-Anna-tó és a torjai Búdós barlanghoz rendezendő IV. kirándulásra, melyre czimzettel és családját tisztelettel meghívja az E. K. E. háromszékvármegyei osztálya nevében: Potsa József, főispán, elnök. Berecz Gyula, titkár. A sepsijárási albizottság nevében: Seethal Ferencz, alelnök. A kézdijárási albizottság nevében: Csipkay János, alelnök.

A kirándulás programja a következő:

1. Augusztus hó 17-én reggeli 6 óra 30 perczkor (mindig a zónaidő számítódik) indulás Sepsiszentgyörgyről. Gyülekezés a „Központi Szálloda” előtt.

2. a) Reggeli 8 óra 30 perczkor érkezés Málnás-fürdőre.

b) Fogadtatás a helyi bizottság által.

c) Megtekintése a Herkules és Vasas fürdőknek. (A Herkules rendkívül gazdag szabad szénsavban és néha, különösen borus időben, oly vastag rétegben űli meg a szénsav a fürdő medenczéjét, hogy ilyenkor csak nagy elővigyázat mellett tanácsos fürödni.)

d) Megtekintése a málnási Mária-forrásnak (intenzív sósvíz), továbbá a meleg lápfürdőnek, végre a „gőzlőnek” (széndioxid légfürdő.)

e) Délután 10 óra 30 perczkor turista-ebéd Orosz Lázár vendéglőjében.

3. Déli 12 órákor indulás Bükszadra.

4. Délután 1 órákor érkezés Bükszadra. Megtekintése a gróf Mikes-féle üvegutának. (Alapított 1765-ben. Gyártmánya folyton fejlődik, termelő képessége fokozódik. Kőszőrműhelye gőzerőre van berendezve. Van üvegfestészete is. Izléeses székelyföldi emléktárgyak mindig kaphatók.)

5. Délután 2 órákor indulás Tusnád-fürdőre.

6. Délután 2 óra 30 perczkor érkezés Tusnádra.

7. a) Tusnádon fogadtatás a helyi bizottság által.

b) Elszállásolás.

c) Délután 4 órákor gyülekezés az új fürdőépület előtt.

d) Megtekintése a forrásoknak és fürdőépületeknek.

e) Délután 5 órákor társas vacsora.

f) Esti 7 órákor zene-, ének- és szavalattal összekötött táncestetély az E. K. E. háromszékvármegyei osztálya javára.

A Tusnád-fürdőn tartandó estély programja:

a) „Az 1891-iki idény Tusnád-fürdőn”, felolvassa dr. Veress Sándor fürdőorvos.

b) Trio, ének zongorá és hegedű kísérettel; előadják dr. Nappendruck Kálmán és ur. Titsch Józsa k. a. és dr. Birman Samuel ur.

c) Szavaltat, előadja a budapesti nemzeti színház művésznője Nagy Ibolyka k. a.

d) „Chopin Es dr nocturne és Cs moll valse”, hegedűn előadja Grigorovics Olga k. a., zongorán kíséri Szenkovics Gyula zongoraművész ur.

e) Melodráma, előadja Györffy Anna k. a., zongorán kíséri Szenkovics Gyula ur.

f) „Concert hongrois” Wetterer-től, 4 kézre előadják Binder Vilma és Gizella kisasszonyok.

g) Ének, előadják Gmeiner kisasszonyok.

h) Táncz.

8. Augusztus hó 18-án reggeli 4 órákor ébresztő.

9. Reggeli 5 órákor indulás a Szent-Anna-tóhoz. Gyülekezés a főkutnál.

10. Erkezés a Szent-Anna-tóhoz reggeli 7 órákor. (A Szent-Anna-tó 918 méter magasságban

fekszik a tenger felett. Kerülete 3 kilométer, fenyvesekkel borítva. Európa hírv. turistahely.)

11. A Szent-Anna-tónál reggeli 7 órákor ő méltósága az erdélyi püspök urnak külön engedélye folytán, mint ő Felsége születésnapjának évfordulóján, turista szent mise.

12. Reggeli 7 óra 30 perczkor villásreggeli.

13. Délután 9 órákor indulás a torjai Búdóshoz.

14. Délután 10 óra 30 perczkor érkezés a Búdós-barlanghoz. (Ezen barlang 1053 m. magasságban van a Búdós-hegy déli oldalán. Szélessége 2 m., magassága 6, hosszúsága 11 m. Lejtősen nyúlik balfelé. Kedvező világításnál tisztán kivehető a fenékén levő széndioxid. A lehető legnagyobb óvatosságra van szükség a belépésnél. A gyilkos gáz embermagasságon felül terjed, csak a lélegzet visszatartásával (orrot, szájat befogva) merülhetünk alá. Egy lélegzet és életünkkel játszunk! A hegy alján kitűnő vasas-kén források és fürdők vannak. A barlang és szénsavsűrítő gyár Báro Apór Gábor főispán tulajdona.)

15. Megtekintése a szénsavsűrítő gyárnak.

16. Déli 12 órákor turista-ebéd az Apór-féle vendéglőben.

17. Délután 2 órákor kirándulás a Bálványos-vár romjaihoz.

18. Délután 5 órákor indulás S. Szentgyörgyre Bükszád-Málnáson át.

Tudnivalók: Ezen kiránduláson való részvételre folyó évi augusztus hó 14-én délig Berecz Gyula titkár urnál S. Szentgyörgyön kell jelentkezni. Későbbi jelentkezések el nem fogadhatók.

S. Szentgyörgytől Tusnádig és a torjai Búdóstól S. Szentgyörgyig a fuvar díja személyenként 4 ft 20 kr. Málnáson az ebéd ára ital nélkül 1 ft. Tusnádon a vacsora ára 1 ft, ugyanott szállás személyenként 80 kr. Az egyesület tagjait vacsorával a fürdőbirtokosság vendégeli meg és szállásolja el. Tusnádon az estély belépti díja személyenként 1 ft. (Jegyek az estélyen váltandók.) A Szent-Anna-tónál a villásreggeli ára ital nélkül 50 kr. A torjai Búdóson elkötendő ebéd ára szintén ital nélkül 80 kr. A jelentkezés alkalmával az E. K. E. háromszékvármegyei osztályának tagjai fuvardíj és a különböző helyeken történő étkezések fejében 5 ft 50 kr, nem tagok pedig, a tusnádi vacsorát és szállást is beleértve, 7 ft 30 krt tartoznak lefizetni. A kik fuvarra igényt nem tartanak, személyenként 3 ft 20 krral kevesebbet fizetnek. Azon résztvevők pedig, kik Tusnádról a Szent-Anna-tóig szekereken óhajtanak eljutni, a felmerülő költségeket egymás közt arányosan elosztva fedezik, szekerekről azonban, a meenyiben ezen kívánságukat előre bejelentik, az Osztály gondoskodik.

A Budapest-Kolozsvár-Brassó felől jövő kirándulók aug. 16-án délután 5 órákor érkeznek Sepsiszentgyörgyre, hol a Központi Szállodában olcsó szállásokról gondoskodik. Ugyanott este 8 órákor közös vacsora lesz, melyen a rendezőbizottság több tagja fog megjelenni s az idegeneknek felvilágosítással szolgálni.

Kézdi-Vásárhely felől jövő kirándulók a Kézdi-Vásárhelyről augusztus hó 17-én reggel 4 órákor induló vonatot használhatják, melynek beérkezése után történik az indulás S. Szentgyörgyről.

Ugy a hölgyek, mint az urak kéretnek a leg egyszerűbb uti, illetőleg turista-ruhában megjelenni.

Különbélek.

— Polgári iskola Kézdi-Vásárhelyt. Biztos forrásból vett értesülés alapján tudatjuk lapunk olvasó közönségével és az érdekelt szülőkkel, hogy szeptember elsején megnyílik városunkban a polgári fiúiskola.

— A kolera elleni óvintézkedések a kibocsátott miniszteri rendeletek értelmében az egész megyében nagy részben már meg vannak téve. K. Vásárhelyt, tekintve az itt uralkodó csodálatos építkezési viszonyokat, a felülvizsgálat még folyamatban van. Az egészségi óvintézkedések, a kutak takarítása, rothadó anyagok eltávolítása, fertőtlenítés, általános tisztaság, élelmi szerek orvosrendőri vizsgálata stb. nagy részben már foganatosítva vannak. A rendőrkapitány és tisztí orvos házról házra járva szereznek maguknak meggyőződést, hogy a kiadott rendeletek teljesítve vannak-e. Azonban, dacára a hatósági intézkedéseknek, a Kézdi-Vásárhelyt összezsufolt sok gyár, számtalan iparág, sűrű lakások miatt az egészségügyi követelményeknek megfelelő viszonyokat teremteni alig lehetséges.

— A kovásznai fürdőkön július végén volt 400—420 vendég. A multkori esős idő miatt eltávozott ugyan több család, de ezek helyébe mindig má-

sok érkeznek. Az élénk... — A gyulafalvi vasuti munkálatok nagyja már elvégződött. A sinek is le vannak már rakva az épülő állomásra. Ha készen lesz az építkezés, a brassóit kivéve, a kovásznai állomás lesz a vonalon a legszebb. — Az aratás 4/5-e már elvégeztetett. Az őszebóna közepes, hogy ne mondjuk, gyenge termést adott. A tavaszvetések jó reményekre jogosítják fel a gazdákat.

— Zágoni hírek. Kedden este felé az aratásról hazajövő szekerek egyike elgázolt egy napszámot. A kerék a ballábtól a jobbáll irányában ment át rajta. Életéhez kevés a remény, mert a munkásokkal rakott szekér kemény sérüléseket ejtett rajta. A tett oka vigyázatlan gyors hajtás.

— Vasárnap egy jól kifejtett medvét lőttek a zágoni erdőkn. — A bárkányi határon egy románt agyonvertek a társai. A gyilkosság oka valami vásárban rejlik.

— Veszélyes örlött tartja egy idő óta félelemben Kézdi-Polyán gazdaközönségét. Varga József itteni lakos neje szüntelen azon eszmével van eltelve, hogy mikép kerítsen valahonnan gyufát, melylyel saját csűrüket „eloszsa“ (meggyújtja). A féltétele dacára is nagyon könnyen megeshetik, hogy a mezei munkával foglalkozó nép hazuról eltávozik s vagy egy gyermek után az örült gyufára tesz szert és egy egész község szerencsétlenségbe esik. Mint halljuk, az előjáróság jelentést tett, de sem válasz, sem intézkedés még nem érkezett. Ha a károsodás megtörténik, vajjon ki fogja a károsokat kárpótolni? ... Őnk. tüzoltó.

— A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara fölhívja az érdekeltek figyelmét a m. kir. államvasutak igazgatósága műhelyei részére a folyó évben szükséges mozdony, szer-kocsi és kocsi-emelő állványok szállítására vonatkozólag kibocsátott pályázati hirdetményére. A szállítási feltételek a kamara irodájában megtekinthetők.

tása folytán ennek körülbelül 2000 főnyi legény-ségi létszáma részére szükséges élelmi cikkek szállítására vonatkozólag kibocsátott pályázati hirdetményére. Szállítási időszak 1892. évi szeptember hó 15-ig terjed. A szállítandó cikkek jegyzéke és a szállítási feltételek a kamara irodájában megtekinthetők.

— A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara fölhívja az érdekeltek figyelmét a m. kir. államvasutak igazgatósága műhelyei részére a folyó évben szükséges mozdony, szer-kocsi és kocsi-emelő állványok szállítására vonatkozólag kibocsátott pályázati hirdetményére. A szállítási feltételek a kamara irodájában megtekinthetők.

Felölös szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

Hirdetések.

Csikos és koczkás selyemszöveteket, Louisina, Foulard, Surah, Taffeta, nemkülönbön Merveilleus selymeket is méterenkint 45 krtól 3 frt 85 krig egyes öltönyökre, vagy egész végekben is postabér- és vámmentesen szállít **Henneberg G.** (cs és kir. udvarszállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba címzett levelekre 10 kros bélyeg ragasztandó.

50 év óta sikerrel használtatik

Szeplőket és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztálanságokat eltávolít biztosan az

ESZÉKI SPITZER KENŐCS és az eszéki Salvator szappan valódi minőségben csak a

Védjegy.

DIENES J. C.-féle gyógyszerárban **ESZÉKEN, FELSŐVÁROS.**

1 tégely Spitzer kenőcs 35 kr.
1 üveg „ mosdóvíz 40 kr.
1 darab Salvator szappan 50 kr.
1 doboz lyoni rizspor 3 színben 50 kr és 1 frt.

Figyelmeztetés.

Csak akkor valódi, ha fenti törvényileg beiktatott védjeggyel el van látva és kérik a t.c. közönség csakis Dienes-féle Eszéki kenőt és szappant kérni és elfogadni.

4-4 Főraktár Budapesten : **TÖRÖK JÓZSEF** urnál **Király-utca 12.**

Magyar királyi államvasutak.

Keleti vonal.

M e n e t r e n d .

Érvényes 1891. október hó 1-től. PREDEAL—NAGY-VÁRAD. Érvényes 1891. október hó 1-től.

A l l o m á s o k				A l l o m á s o k			
Vegyes vonat		Sze-mély-vonat	Gyors-vonat	Vegyes vonat		Sze-mély-vonat	Gyors-vonat
Predeal (vendéglő)	(érk. ind.)			Kis-Kapus (vendéglő, elágazás N.-Sze-ben felé)	(érk. ind.)	12.53 1.18	
Brassó (vendéglő)	(érk. ind.)	4.20 7.23	2.48	Tövis (vendéglő, elágazás Arad felé)	(érk. ind.)	10.31 1.18	8.07
Botfalva	"	4.48 7.47		Nagy-Enyed	(érk. ind.)	12.28 3.47	
Földvár	"	5.07 8.03		Kocsárd (vendéglő, elágazás Maros-Vá-sárhely felé)	(érk. ind.)	1.08 4.07	8.07
Mogyorós	"	5.26 8.23		Gyéres (elágazás Torda felé)	(érk. ind.)	1.35 4.40	
Apáczsa	"	5.42 8.37		Kolozsvár (vendéglő)	(érk. ind.)	2.21 4.52	8.07
Köpecz	"	6.02 8.57		Nagy-Várad (vendéglő)	(érk. ind.)	2.31 4.52	
Agostonfalva	"	6.09 9.04		Budapest	(érk. ind.)	3.08 5.20	11.01
Alsó-Rákos	"	6.26 9.20				3.18 5.26	5.30
Homoród	"	6.55 9.46				5.14 6.52	
Kacza	"	7.2 9.59				6.08 7.40	
Bene	"	7.32 10.20				10.44 11.51	2.18
Erked	"	7.52 10.36				11.04 12.09	
Héjasfalva (elágazás Sz.-Udvarhely felé)	(érk. ind.)	8.23 11.03				6.35 8.40	7.30
Szegesvár (vendéglő)	(érk. ind.)	8.46 11.19					
Medgyes	(ind.)	8.53 11.29					
		10.09 12.37					

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d. u. 12.20 perczkor; gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5.15 perczkor.

Brassó—kézdivásárhelyi vasut. Érvényes a megnyitás napjától.

Kézdi-Vásárhely	indul reggel 4.00 d. u. 2.45	Brassó	indul reggel 8.30 d. u. 3.10
Imecsfalva	" " 4.17 " 3.02	Szász-Hermány	" " 8.49 " 3.29
Páva-Zabola	" " 4.34 " 3.19	Prázmár	" " 9.13 " 3.53
Kovászna	" " 4.47 " 3.32	Kökös	" " 9.26 " 4.06
Barátos	" " 5.17 " 4.02	Uzon	" " 9.43 " 4.23
Nagy-Borosnyó	" " 5.33 " 4.18	Kilyén	" " 9.58 " 4.35
Eresztvény	" " 5.52 " 4.37	Sepsi-Szentgyörgy	" " 10.23 " 5.03
Sepsi-Szentgyörgy	" " 6.32 " 5.17	Eresztvény	" " 10.51 " 5.31
Kilyén	" " 6.42 " 5.27	Nagy-Borosnyó	" " 11.13 " 5.53
Uzon	" " 7.00 " 5.45	Barátos	" " 11.42 " 6.22
Kökös	" " 7.13 " 5.58	Kovászna	" " 12.00 " 6.41
Prázmár	" " 7.30 " 6.15	Páva-Zabola	" " 12.13 " 6.53
Szász-Hermány	" " 7.50 " 6.35	Imecsfalva	" " 12.28 " 7.08
Brassó	érk. reggel 8.08 este 6.53	Kézdi-Vásárhely	érk. délután 12.46 este 7.26

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely.